

at udtale, at Behandlingen af dette Lovforslag fra visse Sider kunde have været noget mere dybtgaaende. Jeg troede til at begynde med, at han sigtede til det ærede Medlem Hr. Lundberg, men det gik op for mig, at det gjorde han ikke, han sigtede end ikke til det ærede Medlem Hr. Dahlgaaards Bemærkninger — hvad han egentlig sigtede til, ved jeg ikke, for det kom aldrig frem i den højtærede Ministers Tale; det er muligt, det var mig, men i alt Fald vil jeg benytte Lejligheden til at sige, at den højtærede Minister for sit eget Vedkommende ikke begik denne Fejl. Man kan ikke sige, at hans Indlæg ikke var tilstrækkeligt dybtgaaende, thi naar man begynder i den graa Urtid med det nøgne Land, der hæver sig af Havet, med Verdens Skabelse, med Køkkenmøddingernes Tidsalder, med en hel Gennemgang af Nationalmuseets etnografiske Afdeling, som i Øjeblikket er særlig aktuel, kan man ikke forlange mere i Retning af Dybtgaaen. For at den højtærede Minister imidlertid ikke skal føle sig alt for stærkt smigret fra min Side, vil jeg dog straks tilføje, at jeg vel synes, Talen var dybtgaaende, men at den egentlig ikke havde meget med dette Lovforslag at gøre. Det siger jeg i al Beskedenhed.

Ude fra har vi faaet mange gode Ting, sagde Ministeren, og han sagde dette som Bevis paa, at det var fuldkommen hen i Vejret, naar jeg bekæmpede Bedriftsraadslovsforslaget med den Bemærkning, at dette var noget, man laante ude fra. Saa fik jeg at vide, og hele dette undrende høje Ting fik at vide, at ude fra havde Danmark faaet Kristendommen og Romantikken og Socialismen og Brandesianismen, og jeg ved ikke, hvad vi ikke havde faaet ude fra. Jeg maa sige, at efter at have hørt dette bøjer jeg mig ganske og skal lade dette Argument, hvad man har faaet ude fra, og hvad man har faaet inde fra, ligge, og saa skal jeg blot sige: Lad os saa holde os til de rent konkrete, faktiske Virkninger og bedømme Bedriftsraadslovsforslaget, som det er, saa skal jeg give Afkald paa alt dette; jeg er ganske overvældet af alt, hvad den højtærede Socialminister fremførte.

Jeg vil altsaa holde mig til det rent konkrete, og dér vil jeg overfor den højtærede Socialminister, der nævnte, at jeg havde kun fremført Eksempler paa de daarlige Erfaringer ude fra, og disse var saare faa, men at der kunde anføres særdeles mange gode Erfaringer, som var gjort ude i Verden, gernesige, at disse gode Erfaringer staaer navnlig paa Papiret, og den Redegørelse, den højtærede Minister fremlagde

for dette høje Ting, var jo ogsaa i en særlig udpræget Grad en Papirredgørelse.

Jeg maa, inden jeg gaar videre med dette Punkt, indskyde, at den højtærede Minister i et af sine mange Sidespring spurgte, hvad jeg mente med min Bemærkning om Genève. Han havde forgæves læst Fortrykket af min Tale — dette alt for elegant udstyrede Fortryk, som jeg altsaa ikke har Ansvar for — for at finde, hvad jeg mente med min Hentydning til Genève, om Genève stod i Forbindelse med Bedriftsraadssystemet, hvad Ministeren mente. Nej, jeg satte Genève i Forbindelse med Ministerens Paastand om den fallerede Kapitalisme og hele den Ændring i Verdenssystemet, der var kommet, efter at Kapitalismen havde gjort Fallit gennem Krigen, og Socialismen nu stod som det store Fremtidsmaal. Dér hævdede jeg, at Genève og alt, hvad der knytter sig til Genève, har intet haft at gøre med den økonomiske Reorganisation af Europa; der er blevet vedtaget mange smukke Resolutioner, det ved jeg meget vel, men det praktiske Genopbygningsarbejde af Europa, som det hidtil navnlig har samlet sig i Dawes-Planerne, er udelukkende Kapitalismens Værk.

Jeg skal straks her indskyde, at naar Ministeren sagde, at den Skildring af Kapitalismen, jeg havde givet, var lidet lystelig, maa jeg sige, at jeg har jo ikke Ansvar for, om det, jeg skildrer, er lysteligt eller ikke. Jeg har blot skildret Forholdene, som de laa faktisk for i Øjeblikket, og jeg har intet Ansvar for, hvilke Systemer der bygger op, og hvorledes de bygger op, og hvilke Følelser man maa se paa dem med. Jeg har blot hævded, at det var ikke Socialismen, der har bygget Europa op igen, det er den mest haardkogte Kapitalisme, der nogen Sinde er set. Og dette, som jo er det vigtigste, det afgørende, benægtede den højtærede Socialminister jo heller ikke, for det kan han simpelt hen ikke benægte; men dermed er ogsaa hans Fremstilling af den fallerede, afdøde Kapitalisme erkendt at være mindre rigtig.

Den højtærede Socialminister oplæste nogle Rapporter fra Arbejdsbureauet i Genève for at vise, hvorledes Bedriftsraadene, i Modsætning til hvad jeg har paastaet, havde haft gode Virkninger. I Forbindelse hermed nævnte den højtærede Minister, hvorledes Bedriftsraadene mange Steder forudsatte, at Arbejderne maatte dygtiggøre sig til Arbejdet i Bedriftsraadene, ligefrem maatte gaa paa Kursus. Jeg tror ikke, man nemt kan finde noget mere selvmodsigende end dette at lave et System,